

Ennek keretében, előrendezvényként április 27-én, csütörtökön este nyolc órákor kerül sor a *Pótlás* című táncszínházi produkcióra, a kolozsvári *Zurboló Táncegyüttes* előadásában.

Április 28-án, pénteken 17.00 órákor Sztanó Hédi *Fekete-piros tánc* és Ábel című táncfilmjeit lehet megtekinteni a Tranzit Caféban. Este hét órákor pedig a *Hőissassaa* Magyarországi Észk Néptáncegyüttes előadásán vehetnek részt az érdeklődők. Részletek láthatók *Az észak-balti partok táncaiból* című bemutatóból.

20.00 órákor ismét a *Pótlás*, a kolozsvári *Zurboló Táncegyüttes* táncszínházi előadására kerül sor a *XIV. Zurboló Táncfórum* keretében.

21.00 órákor tánc házzal zárul az ünnep a *Tüske Zenekar* közreműködésével. (Szabadság, 2006/94. 2. – 2006. április 25., kedd)

Erdélyi tánc házzzenészek találkozója

Rövid hír az egyik neves erdélyi napilapban, 2006. május 29-én: „Erdélyi tánc házmuzsikusok találkozója szervezték meg a hétvégén a Gyimesközéplekhoz tartozó Borospatakon. A rendezvényen a zenészek kerekasztal-beszélgetést tartottak, népdalokat oktattak, esténként tánc ház várta az érdeklődőket.”¹¹⁹

Csupán ennyit és így írnak egy erdélyi lapban, a mi bolondulásig gyönyörűséges ünnepünkről?

Hogy melyik lapban olvastam, lényegtelen: akinek nem inge, ne vegye magára, de akinek inge, az öltözködjék fel, mert a Gyimesekben fagyos idők járnak...

A hír *nagyjából* igaz: valóban népzene-sz-találkozó volt, előadást tartott dr. Pávai István és Könczei Csongor az erdélyi tánc ház kezdeteiről. Deák Gyula, a Néptánc Szövetség elnöke a népzene-sz szövetség létrehozásának szükségességéről és miként-jéről beszélt.

Közben bőven fogyott az áfonyapálinka és a zenészek „áfonyadtak”: felváltva szunyadtak egy-egy kicsit, de rájuk is fért: 72 órán keresztül muzsikáltak egy-végben...

És igaz az is, hogy *az érdeklődők*, akik szombaton odatévedtek a borospataki nagycsűrbe, táncolhattak kedvükre, mert majd 50 zenész muzsikált együtt.

De hogy *a zenészek népdalokat oktattak* volna, az olyan sci-fi mintha én, kottát nem tudó énekes, Erdély csótánya és csalogánya, a zenészek velejárója, hegedülni tanítottam volna a prímásokat...

De akkor én miért voltam ott? Mert a zenészek hívtak, előbb csak szóban majd utóbb érkezett egy sms: „Itt a helyed az erdélyi zenészek között Panek Kati, itt a helyed mellettünk-velünk. Igyál, mulass, ahogy csak te tudsz, ereszd ki erős bátor hangodat, hadd töltsé be az egész tájat s mindannyiunk szívét...”

119 Lásd a Krónika napilap 2006. május 29-i lapszámát.

Lehet, jobban oda kellett volna hallgatni annak az újságírónak, aki ezt a néhány híg sort írta a találkozóról, mert ha valakinek lelke van s befele hallgatózik, a múlt hét végén akár a Királyhágón is meghallhatta volna hogy Borospatakán szüntelen muzsikálnak, soha nem kevesebb zenész mint mondjuk 17.

Hol együtt, hol három különböző helyen, de folyamatosan és szünet nélkül, a szó szoros értelmében éjjel-nappal, hogy alig győztük énekelni őket ...

Csütörtök este zenével fogadtak érkeztünkkor, Pávai Pistát és engem. S bár Pávai a zenetudományok doktora, 6 gyerek édesapja, s maholnap nagypapa, mégse restellte elővenni a brácsáját, s közben olyan cinkosan nézett rám, mint az egyetlenre, aki tanúsíthatja, hogy ő már a hetvenes évek közepén megmondta volt: lám, minden változhat, de a népzene megmarad, meg nem halhat, hanem átöröklődik. Ahogy most is: a gyimesi völgyben sem veszett el, hanem visszaverődött a Küküllő menti zene a hegyekről, s rátelepedett mint fehér galamb a virágzó almafaágakra...

Ezen a találkozón beérni látszott a fiatalkori álmunk, mert ahogy magunk máig is, az utánunk jövők is olyan megszállottan akarják – szeretik a népzeneét, ezt a kifogyhatatlan örömforrást, ezt a panaszló-örvendező zenei varázslatot, úgy szeretik, amilyen hittel azt az erdélyi öregek ránk bízták.

Nem akarunk a bulvárlapok címlapján szerepelni, de nem kérünk a közhelyekből sem: nem „hagyományokat őriztünk”, csupán a magunk kedvére muzsikáltunk – megállás nélkül, éjjel-nappal. Három napon át egymás kezéből vették ki a hangszert a fiúk, nem, nem „talpalávalót húztak”, csak csorgott a muzsika, s megtelt vele a Szászék skanzene meg a völgy is csordulásig. S nem „perdültünk tánra”, hacsak egy-egy zenész már nem bírt a jókedvével, s egyet táncolt, de jóformán a hangszert le se tehette, mert valamelyik társa máris vette a kezébe azt, s állt be helyette a rög-tönzött bandába.

Lassan felálltak a furulyások is a vonósok mögé, és átvette az erdélyi zene helyét a gyimesi és a moldvai, kísérték a kobzosok s megszólalt a gardony: Ségercz, Kocek, Csibi Szabolcs, Kovács Sanyi, Csuri, Kolozsi Attila, Orendi, Kelemen Pista, Fred, Melkum Robi, Pityuka, majd Jack és Görög.

Vége nem akart szakadni a moldvainak s máris hallatták magukat a legfiatalabbak, a 14 és 20 év közöttiek. Felvetette büszke fejét Fazakas Csabi, hegedülni kezdett Szabó Lórával és Román Hunorral, mellettük nagy kék szemével Horváth Tas és a két Harai testvér, Gergely Elek és a komoly s nemcsak nevében Kedves Boti, és muzsikáltak megszállottan s vég nélkül, annyit, hogy a vacsorát kétszer kellett megmelegíteni miattuk.

És húzták vacsora után együtt mindannyian, és váltva egymást, végkimerülésig. És ha valamelyik közülünk kidőlt, számíthatott arra, hogy az éppen szolgálatos éjszakai váltás bevonul közvetlenül az ágyunk mellé teljes fegyverzetben: legalább két primás hajnalokban is került, leginkább Gábor Feri, a vajdaszentiványi népzenebe tébolyult, mellé Bardocz Sanyi, Simon Isti, Harai Laci és Gyárfás Robi, mögöttük Fazakas Albi, aki hűségesen hurcolta a cimbalmot, ami az ajtón nem fért be, az éjjelzene végeztével a bőgő – keresztbe – nem fért ki, de fel nem adták, ha úgy esett háromszor is felverték a népeket álmukból és senki nem haragudott érte.

És folyt az erdélyi népzene frissen csobogva, mint a Tatros vize, s olyan igazul szólt az hogy: „én az éjjel nem aludtam egy órát”, s panaszkolta a hegedű hogy: „életben csak egyszer voltam boldog, akkor is a két szememből könny csorgott”; és az édes felismerés, hogy „Erdély kövel van kerítve”, és a bizonyosság hogy: „megcsaltad te régi babám, régi babám magadat, kivel cserélted fel a galambodat”; és a kaján égre rikoltása annak hogy: „szeretted a fene soha, csak megvoltam véled szokva”, sírta a hegedű hogy: „magyar fiúk kezdődik a háború, de ti azért ne legyetek szomorú”; és az édes vallomás: „csak titokban, csak titokban akartalak szeretni, de ki kellett, de ki kellett annak világosodni”...

És nőttön nőtt a zenészek tábora, ahogy sorra érkeztek Bécsből, majd Budapestről, Váradról, Kolozsvárról, Vásárhelyről, Udvarhelyről, Csíkból, Gyergyóból, Szentgyörgyről vagy Méréfalváról.

A bográcsgulyás-főző versenykor hirtelen vihar támad. Hogy a zenészek keze rá ne fagyjon a pityóka-hámozó késre, hamarjába muzsikálásba fogtak: a prímások, Major Levi, Kuki, Molnár Szabi, Fazakas Levente, Kicsi, Árpai Zoli, Kóbori Andor, Pál Emil, mögöttük a brácsások, Kostyák Alpár, Fazakas Albi, Harkó Előd, Lági, Bacsó, Szász Jocó s Könczei Csongor, és a teljes bőgőszakosztály: Szász Lőrinc, Bajna Gyuri, Tóth Pista, Szalay, Kerezi Csongor, Bartalis Boti, Kotkoda, együtt annyian voltak, mint egy megtizedelt filharmónia...

Tombolt a vihar, ömlött az eső, s a szél befújta azt a filegória alá, csorgott a víz mindenkiről, áztak már a hangszerek is, villámlott erősen, de a dörgés nem hallatszott, mert a bőgők túlharsogták azt, s Márdirosz Ágival s Balázs Enikővel, hárman alig győztük hanggal a megmérettetést.

Jó volt együtt. Együtt zengeni a viharral.

Akkor ott, lélekben velünk voltak azok is, akik most nem tudtak eljönni a találkozóra. S bizonyosan ott volt velünk a két halottunk is: Sepsi Dezső és Tárkányi János, ők – úgy éreztem – leginkább akkor, amikor a nagyidő elmúltával váratlanul kisütött, ránk ragyogott a nap ...

És a vihar utáni szép szelídülésben csak hullott alá nesztelenül az almavirág szirma, s az emlékezéstől, vagy a boldogságtól? – kicsordult a könnyem.

A csoportképen közel félszáz zenész.

A szálláson az ágyam felett egy falvédő hirdette azt, amit – valószínű – mi, mindahányan gondolunk a népzeneről: „Nem adlak másnak, nekem szánt az élet / Nem adlak másnak, inkább meghalok érted”.

Így tudom, így mondom, én, Panek Kati, kolozsvári lakos, és ne szálljatok vitába velem, mert 50 zenész áll mögöttem és az igazunk mögött. S jövőre – hiszem – százan leszünk.

Panek Kati

(Szabadság, 2006/128. 11. – 2006. június 7., szerda)